

ҚАЗАҚСТАН ҰЛТТЫҚ БАНКІ

АҚПАРАТТЫҚ ХАБАР

2018 жылғы 15 қараша

Қазақстанның Қытаймен екіжақты валюталық ынтымақтастығы Қазақстан және Қытай арасындағы экономика мен сауданы жандандыру үшін маңызды қозғаушы күш болады

ҚХР Орталық Банкінің Үрімші қ. Президенті Го Цзяньвень Қазақстан қаржыгерлерінің VIII конгресінің сессиясында сөйлеген сөзінде Қазақстан және Қытай арасындағы екіжақты қаржылық ынтымақтастық туралы айтып берді.

«Біз кездесулердің екіжақты тетігін әзірледік, валюталық есеп айырысу туралы келісімге және своптар жөніндегі келісімге қол қойдық, сондай-ақ валюта нарығында юань-теңге транзакцияларының тікелей тетігін бірлесіп іске қостық», - деді ол.

Оның айтуынша, 2018 жылдың алғашқы үш тоқсанында екіжақты валюталық есеп айырысу 1,9 миллиард юаньға жуық болды.

Го Цзяньвень жалпы келісімді негізге ала отырып, Қытайдың Өнеркәсіп және коммерциялық банкінің (ICBC) Алматы өкілдігі China Interbank валюта нарығының мүшесі және валюта нарығындағы өңірлік банкаралық операцияларға тартылған алғашқы шетелдік нарықтардың бірі болды деп атап өтті. Бұл күнделікті юань-теңге транзакцияларының тікелей тетігін ресми түрде іс қосуды білдірді.

ҚХР Банкінің Президенті жетекші дамыған елдердегі пайыздық мөлшерлемелердің көтерілуі дамушы нарықтарға орасан қысымға алып келді деп толықтырды. Осы ахуал валютаның құнсыздануынан және капиталдың әкетілуінен қорғау үшін дамушы экономикалар арасындағы валюталық ынтымақтастықтың қажеттілігін атап өтеді.

Қазақстан қаржыгерлерінің VIII конгресінде ұлттық валюталарды пайдалану мәселелері талқыланды

Пәкістанның Мемлекеттік Банкі Төрағасының орынбасары Джамиль Ахмад Қазақстан қаржыгерлерінің VIII конгресінде баяндама жасай отырып, ұлттық валюталарды пайдалану және негізгі есеп айырысу валютасы ретінде АҚШ долларына тәуелділікті қысқарту туралы айтып берді.

Оның айтуынша, мыналарды қоса алғанда, бірақ шектеместен, ұлттық валюталардағы трансшекаралық операцияларды реттеуден бірқатар пайда күтуге болады: АҚШ-тағы пайыздық сценарийдің өсуі жағдайында елдің доллардағы резервтеріне қысымның төмендеуі; ұлттық валюталардың ілгерілеуі және тиісті валюталардағы қаржы нарықтарының тиісінше дамуы; екіжақты экономикалық және қаржылық байланыстардың және елдер арасындағы сыйластықтың жақсаруы; екіжақты сауда операциялардағы баға белгілеудің тиімділігін арттыру.

«Екіжақты мәмілелерді реттеу үшін ұлттық валюталарды пайдаланудың өзіндік артықшылығының болуына қарамастан, біз, АҚШ долларынан ұлттық валюталарға өтудің жылдам және жеңіл процес болып табылмайтынын білеміз. Осыған байланысты, біз

қолайлы валюталық саясатты және нормативтік ортаны құруға, тиімді есеп айырысу жүйелерін әзірлеуге және біздің елдер арасындағы сауда мен инвестицияларды ынталандыруға тиіспіз деп санаймын», - деді Д.Ахмад.

Пәкістанның Мемлекеттік Банкі Төрағасының орынбасары пайданы барынша көбейту мақсатында ұлттық валюталармен есеп айырысулар үшін негіз құрудың басты тұжырымдары мен проблемаларды атап өтті. Атап айтқанда, ол, екі ел арасында айтарлықтай екіжақты сауда мен инвестиция болуға тиіс, ал импорттаушылар-экспорттаушылар және инвесторлар мәмілелер бойынша есеп айырысулар үшін жергілікті валюталарды қабылдауға дайын болуға тиіс екенін атап өтті. Сонымен қатар, орталық банктер сондай-ақ өздерінің валюталық резервтерінің бір бөлігін транзакциялар реттеледі деп күтілетін валюталармен көрсетуге тырысуға тиіс.

Ол сондай-ақ, ағымдағы операциялар және капиталмен операциялар үшін валюталардың айырбасталымдығын қолдайтын қолайлы нормативтік орта болуға тиіс деп атап өтті.

«Біз қолайлы саясатты құру және ұлттық валюталармен есеп айырысуларды ынталандыратын нормативтік базаны құру шартымен пайданы барынша артыру және АҚШ долларына тәуелділікті азайта аламыз. Бұл сондай-ақ клиринг пен есеп айырысулардың тиімді тетігін әзірлеуді талап етеді, ол жергілікті валюталармен операцияларды реттеудің құны мен тәуекелін төмендетеді», - деп қорытындылады Д. Ахмад.

ХВҚ Қазақстан бойынша Миссиясының басшысы Марк Хортон – Дамушы экономикасы бар көптеген ел инфляциялық таргеттеу режиміне өтті немесе өту кезеңінде тұр

Қазақстанды, Кавказ бен Орталық Азияның көп бөлігін қоса алғанда, дамушы экономикасы бар көптеген ел, сондай-ақ Ресей инфляциялық таргеттеу режиміне өтті немесе өту кезеңінде тұр. Бұл туралы ХВҚ Қазақстан бойынша Миссиясының басшысы Марк Хортон Қазақстан қаржыгерлерінің VIII конгресінің сессиясында сөз сөйлеу барысында айтып берді.

Ол, инфляциялық таргеттеудің орталық банктер үшін талдау, ашықтық және коммуникациялар кезінде жоғары стандарттарды белгілейтінін атап өтті.

«Инфляциялық таргеттеу режимін ойдағыдай енгізу үшін ішкі және сол сияқты сыртқы деңгейде болжаудың және талдаудың тиімді жүйесі қажет. Орталық банктің тәуекелдері мен реакциялық саясатын талқылау өте маңызды», - деп атап өтті М. Хортон.

Ол, 2014 жылдан бастап Қазақстан Ұлттық Банкінің мынадай күрделі міндеттерге ұшырағанын қоса айтты: мұнайдың бағасы және оның айырбастау бағамына әсер етуі, пайыздық мөлшерлеменің құбылмалылығы, банк секторының сын-қатерлері. Оның айтуынша, осы міндеттерге қарамастан, инфляциялық таргеттеуге өту кезінде айтарлықтай прогреске қол жеткізілді.

«Оң жетістіктердің арасында сондай-ақ инфляцияның барынша төмен және болжанатын деңгейін, берілген дәліздің пайыздық мөлшерлемесінің сәйкес келуін, айтарлықтай жақсарған болжауды және коммуникацияларды, аздаған өктемдік бар еркін өзгермелі бағам режимін, және нәтижесі ретіне Қазақстан Ұлттық Банкінің ақша-кредит саясатына деген үлкен сенімділікті атап өтуге болды», - деп түсіндірді Марк Хортон.

Алайда, ХВҚ Қазақстан бойынша Миссиясының басшысы атап өткендей, кейбір сын-қатерлер әлі де қалуда, мысалы, ақша трансмиссиясының көтерілуі (долларлану, айырбастау бағамының икемділігі), инвестициялық күтулерді болжау және басқару, негізгі қызметке назар аудару (секторлық қолдау, кредиттерді субсидиялау, активтерді басқару).

Ұлттық валютаны трансшекаралық есеп айырысуда пайдалану: алғышарттар, тосқауылдар және перспективалар

Ұлттық валютаны трансшекаралық есеп айырысуда пайдалану жаһандық, сол сияқты өңірлік сипаттағы факторларға байланысты өте маңызды мәселе болып табылады. Бұл жайлы Қазақстан қаржыгерлерінің VIII конгресінің сессиясында сөз сөйлеген кезінде Мемлекетаралық Банктің Президенті И. Суворов айтып берді.

«Факторлардың бірінші тобына біз американдық валютаның нарықтарда, есеп айырысуларда, инвестицияларда басым болуына қатысты елдердің жалпы наразылығын жатқыза аламыз. Факторлардың екінші тобына біз, өзара сауданың дамуын, қаржы және банк саласындағы ықпалдасуды қоса алғанда, әлемнің түрлі аймақтарында болып жатқан экономикалық ықпалдасу процестерін қоса аламыз», - деп айтып берді И. Суворов.

Ол, елдер арасында орнықты экономикалық байланыстар қалыптасқан және макроэкономикалық тұрақтылықты қамтамасыз ету міндеті шешілген кезде есеп айырысуда ұлттық валюталар кеңінен қолданыла бастайды деп атап өтті.

«Алайда есеп айырысуларға арналған институционалдық инфрақұрылымды да ұмытпау қажет. Мысалы, еуразиялық кеңістікте ұлттық валютамен есеп айырысулар Мемлекетаралық Банк арқылы 20 жылдан бері жүзеге асырылуда», - деп атап өтті И.Суворов.

Оның айтуынша, бұл қатысушылары ТМД мемлекеттері болып табылатын бірегей институт. «Мемлекетаралық Банкте қолданылатын ұлттық валюталарда есеп айырысуларға арналған тетік орталық банктерде тікелей корреспонденттік шоттарды пайдалануға және ТМД алты елінің төлем жүйелеріне қолжетімділікке негізделген. Мемлекетаралық банктің мүмкіндігін біздің контрагенттеріміз – орталық банктер, халықаралық ұйымдар және сыртқы экономикалық қызметке қатысушы компаниялар жоғары бағалайды», - деді И.Суворов.

Мемлекетаралық Банктің Президенті сол сияқты, ұлттық валюталарды, бір өңір шеңберінде ғана емес, сондай-ақ ШЫҰ, БРҰҚС, АТӨ және басқа бірлестіктердегі ынтымақтастықты дамыту перспективаларын ескере отырып кеңінен пайдалануды арттыру үшін жаңа мүмкіндіктерді айқындау қажеттілігін атап өтті.

PricewaterhouseCoopers өкілі тәуекелге бағдарланған қадағалау моделінің даму ерекшеліктері туралы айтып берді

Қазақстан Ұлттық Банкіне үздік халықаралық тәжірибені ескере отырып тәуекелге бағдарланған қадағалау моделін дамытуда қолдау көрсетілді. Бұл модель Қазақстанның қаржы жүйесі мен экономикасының ерекшеліктеріне бейімделген. Бұл жайлы бүгін PricewaterhouseCoopers Испаниядағы әріптесі Альваро Бенсо Гонсалес-Колома Алматы қаласындағы Қазақстан қаржыгерлері VIII конгресінің «Тәуекелге бағдарланған қадағалау: әлемдік тәжірибе. Қазақстанның қаржы секторына арналған сын-қатерлер» атты сессиясында өзінің сөйлеген сөзінде айтып берді.

Ол, Қазақстанның банк жүйесі үшін дайындалған Банктік қадағалау және капитал жеткіліктілігін бағалау процесінің моделі банктердің жай-күйін 4 өлшем: бизнес-модельді талдау, басқару, капитал үшін тәуекелдер, өтімділік және қаржыландыру бойынша бағалайды деп атап өтті. Осы өлшемдерді бағалау үшін Банктік қадағалау және капитал жеткіліктілігін бағалау процесінде 2 – сандық және сапалық аспект бар.

«Сандық аспект банктер үшін барлық негізгі тәуекелдерді қамтитын бірқатар көрсеткіштерге сәйкес банктерді жіктейді. Мұндай индикаторлар белгіленген әдіснама

бойынша қосылып, өлшенеді. Сапалық аспект банктердің тәуекелдерді басқару сапасын талдайтын тексерулер нәтижесінде сандық аспектіде көзделген бағалау жүйесі арқылы алынған бағалауды толықтырады және сипаттайды. Бұл талдау бағалаудың сандық жүйесінің көмегімен алынған алдындағы бағалауды жақсарту немесе тереңдете алады», - деп түсіндірді А.Б. Гонсалес-Колома.

Сарапшының айтуынша, аспектiнiң екеуi де түсiнiктi және салыстырмалы өлшемшарттарға негiзделген банктердiң тәуекелдерi саласын айқындау үшiн түсiнiктi стандарттарды қамтиды. Соған қарамастан, осындай стандарттарды қолдану үшiн қадағалап пайымдауды пайдалану Банктiк қадағалау процесiнiң маңызды сипаттамасы және бүкiл дүние жүзiндегi капиталдың жеткiлiктiлiгiн бағалау болып табылады.

«Бұл қағидат Банктiк қадағалау процесiнiң және капиталдың жеткiлiктiлiгiн бағалаудың механистикалық тәсiлi болып табылмайтындығына кепiлдiк бередi, ол банктердiң белгiлi бiр айрықшалығын ескермейдi, бiрақ банктердiң тәуекелiнiң саласын мұқият бағалайды», - дедi PricewaterhouseCoopers өкiлi.

Касдорп Ауте - Капитал нарығын дамыту көптеген институционалдық, реттеуiштiк және нарықтық факторлардың кешендi өзара iс-әрекетiне байланысты

Қазақстанның капитал нарығы даму үстiнде және өсiп келедi. Қазақстан Ұлттық Банкi институционалдық шаралар бағытында, сол сияқты қадағалау бағытында оның одан әрi дамуына байланысты жұмыс жасайды. Бұл туралы бүгiн, тәуекелге бағдарланған қадағалауды қоса алғанда, қадағалаудың және нормативтiк қамтамасыз етудiң тиiмдi стратегияларын әзiрлеу жөнiндегi халықаралық сарапшы Касдорп Ауте Алматы қ. Қазақстан қаржыгерлерiнiң VIII конгресiнiң «Тәуекелге бағдарланған қадағалау: әлемдiк тәжiрибе. Қазақстанның қаржы секторындағы сын-қатерлер» сессиясында сөйлеген сөзiнде айтып бердi.

Оның айтуынша, Қазақстанның капитал нарығының одан әрi дамуы және өсуi үшiн мүмкiндiктер бар. Бiрiншiден, Ұлттық Банктiң қызметiндегi тәуекелге бағдарланған бағытты одан әрi қарау. Екiншiден, қадағалауға арналған тиiмдi тәсiлдi одан әрi дамыту. Үшiншiден, осы әдiстi және оның нәтижелерiн капитал нарығының қатысушыларына тиiмдi түрде жеткiзу.

«Тәуекелге бағдарланған қадағалаудың негiздерi проблемаларды болдырмауға көзделген ең аз тәуекелдерге және көреген перспективаға шоғырланатындығын бiлдiредi. Кейбiр мәселелер барынша маңызды: тәуекелдердегi басымдықтарды қалай айқындаймыз және бөлiп қоямыз, тәуекелдердiң қандай түрлерi бар? Егер бiз тәуекелдер туралы айтатын болсақ, бiз қағидаларға әлеуеттi сәйкессiздiктер туралы айтамыз ба және нарықтар мен инвесторлар үшiн тәуекелдердiң басқа да түрлерi бар ма?», - деп атап өттi К. Ауте.

Халықаралық сарапшы орталық банктiң немесе агенттiктiң тәуекелге бағдарланған қадағалауды енгiзгенде бұдан әрi стратегияларды таңдауды қарауға қажеттiлiктiң пайда болатындығын атап өттi. Мысалы: сiз қадағалау тәсiлiнде қолбасшылық және басқару режимiне басымдық бересiз бе немесе сiз барынша икемдi реттеушiлiк тәсiлге негiзделген кейбiр мотивациялық стратегияларды енгiзесiз бе? Сiз қатаң айрықша қадағалауды пайымдайсыз ба немесе сiз тақырыптық тексерулер сияқты барынша икемдi бастамаларды қолдайсыз ба? Не сiз проблемаларды анықтауға бағдарланған жобаларды қолданасыз ба?

«Бұл жерде тиiмдi қадағалау режимi ғана маңызды емес, сонымен қатар мүдделi тараптарға өзiндiк тәсiлдер мен нәтижелердi көрсетуде тиiмдi бола бiлу маңызды», - дедi К. Ауте.

Сарапшының сөзі бойынша, Ұлттық Банк үшін ең үлкен сын-қатер – бұл құқық қолдану статистиканы көрсететін есеп құру мен оны көрсету болып қоймай, нормаларды, сенім білдіру деңгейлерін сақтау болып табылады, сондай-ақ тәуекелге бағдарланған қадағалауда заманауи стратегиялар мен қолданылатын шаралар халықтың қазақстандық нарық капиталына деген сенімінің артуына ықпал етті.

«Тәжірибе көрсеткендей, мұндай нарықтың дамуы үнемі көптеген институционалдық, реттеуші және нарықтық факторлардың кешенді өзара іс-әрекеттесуіне байланысты. Алайда, оны талдап қарасаңыз, қаржы нарығының бөлігі ретіндегі бағалы қағаздар нарығының дамуы маңызды және тұрақты даму үшін өте құнды екенін аңғарасыздар», - деп айтты К. Ауте.

Спикер қазақстандық нарық капиталына оң баға берді. «2017 жылдың соңында брокерлердің, дилерлердің ортақ қаржылай көрсеткіштері және инвестициялық портфелі активтерге қатысты жылына 34%-ға, меншік капиталына қатысты – 21 %-ға өсті. 2017 жылы мемлекеттік емес бағалы қағаздардың жалпы капиталдануы 15,4% -ға өсіп, 2013 жылғы 9,9 триллионмен салыстырғанда 26 триллион құрады», - деп атап өтті.

Э. Набиуллина қаржы нарығы реттеушілерінің ынтымақтастығы қажеттілігі туралы айтып берді

Соңғы жылдары ЕАЭО-ның барлық елдері де-юре немесе де-факто инфляциялық таргеттеу режимін қолдана бастады. Ол созылмалы жоғары инфляция мен экономиканың сыртқы жағдайларға осалдылығы сияқты проблемаларды шешуде тиімді екенін көрсетіп отыр. Ол жөнінде бүгін Ресей Федерациясының Орталық банкінің Төрағасы Эльвира Набиуллина Алматы қаласында өтіп жатқан Қазақстан қаржыгерлерінің VIII конгресінде сөйлеген сөзінде айтып өтті.

«Ресей бұл саясатқа 2014 жылдың соңында, Қазақстан кешірек көшті. Қазіргі күні бұл саясат өзінің жемісін беруде. Барлық елдерде инфляция қазір жоғары деңгейден төмен түсті. Ресейде ол бір жарым жыл көлемінде 4%-дан төмен тарихи төмен деңгейде тұр. Бұл ретте елдер арасындағы инфляция деңгейлері жақындады. Осының барлығы жағдайды бизнес пен азаматтар үшін неғұрлым болжамды етеді», - деп атап өтті ол.

Э. Набиуллинаның сөзінше, мұндай саясат әр ел үшін ерекше болатын сын-қатерлерге ден қоюда жеткілікті икемділікке, экономиканың күйзелістерге тез бейімделуіне мүмкіндіктер береді. Алайда, бұл орталық банктің бейқам болып, баға белгілеу, сондай-ақ қаржылық тұрақтылық саласында ішкі және сыртқы тәуекелдерді қадағалау және бақылау қажеттілігін төмендету үшін мүмкіндіктерінің пайда болғанын білдірмейді.

«Жаңа тәуекелдер үнемі пайда болып отырады, бұл жағдайда бір әрқашан дайын болуымыз керек. Қазіргі таңда мен жаңа екі маңызды тәуекелді, екі құбылмалылық көзін атап өтер едім. Біріншісі – бұл шикізат тауарларына бағалардың ауытқып тұруы. Ресей мен Қазақстан үшін бұл, бірінші кезекте, мұнай мен газ» - деп Ресей Федерациясының Орталық банкінің Төрағасы баса айты. Э.Набиуллина еркін өзгермелі бағам экономиканың мұндай күйзелістерге бейімделуі үшін жақсы мүмкіндіктер беретінін атап өтті. Бағалардың қатты ауытқуы кезінде бағамның, инфляцияның, оның салдарынан пайыздық мөлшерлемелердің қатты құбылмалылығын байқауға болады. «Мұндай жағдайларда, тек орталық банктің күш салуы жеткіліксіз, үкімет тарапынан қолданылатын сыртқы күйзелістерден қорғайтын буферлер құру, бюджеттік шығыстарды және нәтижесінде экономика мен валюта бағамын тұрақтандыратын бюджеттік қағидалар немесе оның баламалары сияқты шаралар қажет», - деді ол.

Ресей Федерациясының Орталық банкі Төрағасының сөзінше, құбылмалылықтың екінші сыртқы көзі – капитал ағындарындағы нарықтарға өзгерістер болып табылады, ол, ең алдымен, дамыған елдердегі ақша-кредит саясатын қалыпқа келтіру, сондай-ақ соңғы жылдары олардың саны әлемде күрт өсіп кеткен геосаяси факторлар мен сыртқы сауда шектеулерімен байланысты болды.

«Монетарлық саясат саласында сияқты, банктердің қалыптасуы саласында біздің елдер тез даму жолымен жүрді, көптеген институттар нөлден құралып, осы уақытқа дейін өсу сатысындағы кейбір кемшіліктерді бастан өткеріп отыр. Банк жүйесіндегі капиталдың және оның баламаларының жеткіліксіздігі, шамадан тыс валюталық тәуекелдер, күмәнді операциялар, клиенттердің қаражатын меншік иелерінің жобаларын қаржыландыруға пайдалану сияқты проблемаларды қаржы жүйесінің орнықтылығын, экономикалық өсу үшін оның жұмысын қамтамасыз ету үшін күнде шешімін табу қажет проблемалар. Өкінішке орай, проблемалардың бөлігі өте ауқымды болып шықты. Банк секторында оларды 2008 жылғы дағдарыс жан-жақты көрсетті. Банк жүйесін мемлекет аман сақтап, оның қоғамға тигізетін салдарын еңсеруге мүмкіндік берді, алайда көптеген банктер сол дағдарыстан әлі күнге дейін шыға алмауда», - деп айтып берді Э. Набиуллина.

Ол, сондай-ақ бұрынғы проблемалар әлі күнге дейін шешімін табуды қажет ететінін айтты. Соңғы жылдары Ресейде 400 астам банктің лицензиясы кері қайтарылып алынды, 30-дан астам банк тазартылды, оның ішінде 3 өте ірі банк топтары. Ұқсас процестер басқа нарықтарда да, атап айтқанда сақтандыру, зейнетақы қорлары нарығында және микроқаржы компанияларында жүріп жатыр.

«Қатаң қадағалаусыз біздің жағдайларда қалыпты қаржы жүйесін құру мүмкін емес. Қазақстан да банк секторын қалыпқа келтіруді бастан өткеруде. Осы күрделі, бірақ та біздің ұлттық экономикаларымыздың бұдан әрі орнықты дамуы үшін ерекше маңызды кезеңнен өтуіміз қажет.

Э. Набиуллинаның сөзі бойынша, қадағалаумен қатар реттеуді де дамыту қажет. Ол жаңа сын-қатерлер мен тәуекелдерге барабар болуы, тәуекелдердің іске асырылуы жағдайында жеткілікті буферлер құруға қаржы институттарын ынталандыруға ғана емес, экономиканы кредиттеуді және жалпы қаржы нарығын дамытуға тиіс.

«Біз интеграция жолымен дамып келе жатқанымызға байланысты, мәселелердің кең ауқымы бойынша ақпараттық алмасу, реттеу және қадағалаудағы тәсілдерді үйлестіру аса маңызды, оларды біз ортақ қаржы нарығын қалыптастыру шеңберінде басымды бағыттың бірі ретінде қарастырып отырмыз», - деп атап өтті ол.

Э. Набиуллина сондай-ақ, қаржы нарығы реттеушілерінің ынтымақтастығының қажеттілігі туралы айтты. Бұл орталық банктер қызметі салаларының барлығында дерлік маңызды. «Ықпалдасқан нарықтар жағдайында ақша-кредит саясаты саласындағы шешімдерді бір-бірінің экономикалық процестерін және саясатын ескере отырып қабылдау қажет. Қадағалауда, кибер тәуекелдерге қарсы күресте, сондай-ақ ақшаны жылыстатуға қарсы күресте ақпараттар және үздік тәжірибелермен алмасу маңызды. Бұл ретте, біздің елдер арасында мұндай тетіктердің бар екендігі және белсенді дамуы қуантарлық жағдай. Ол екіжақты және көпжақты негізде жүзеге асырылуда. Ортақ қаржы нарығын құру бойынша біздің жұмысымыз мұндай институттардың одан әрі нығаюына ықпал ететініне кәміл сенемін», - деді ол баяндамасының соңында.

Толығырақ ақпаратты БАҚ өкілдері мынадай телефон

бойынша алуына болады:

+7 (727) 704 585

e-mail: press@nationalbank.kz

www.nationalbank.kz